

ΖΟΥΖΟΥΛΟΝ (τό) μικρόν ζωφόν, καὶ μεταφορικῶς λέγεται διὰ μικρόσωμον παιδάριον "Τί ζέζελον ἄναξ αὐτό;"

ΖΟΦΟΣ (ο) ὁ κατηφής ἢ μηδέποτε φαίδρυνόμενος, ἢ μεταφορικῶς ἐπὶ τῆς καταστάσεως τῆς ἀτμοσφαιρας οἶον, ΖΟΦΟΣ καιρὸς, ἀντὶ μὲ πικρὰ σύννεφα.

ΘΡΑΣΙΟΝ (τό) λέγεται ἐπὶ ζῶν ἢ πτηνῶν, ὅταν δὲν ἐσφάγη, ἢ δὲν ἐφονεύθῃ μὲ ἔπλον, Πάγει ΘΡΑΣΙΟ τὸ ἀρνί, δηλ. δὲν ἐσφάγη ἐν καιρῶν. ἰσοδυναμεῖ σχεδὸν μὲ τὸ θνησιμαῖον.

ΘΗΛΥΑ, καὶ **ΘΗΛΥΚΙΑ**, καὶ **ΘΗΛΥΚΩΝΩ** ἢ **ΘΗΛΥΚΩΤΗΡΙΑ** λαμβάνεται ἐπὶ τῶν χρησίμων εἰς συζολὴν τῶν ἐνδυμάτων ἐργαλείων, τὰ ὅποια διακρίθῃν εἰς ἀρσενικά ἢ θηλυκά· ἀρσενικά ὀνομάζονται τὰ ἔχοντα ἐξοχάς, ἢ θηλυκά τὰ ἔχοντα κοιλότηας, εἰς τὰς ὁποίας ἐμβάλλονται τὰ ἐξέχοντα μέρη· ἔτω ὀνομάζονται κόπτριαι ἀρσενικαῖς ἢ θηλυκαῖς ἢ τὰ μέρη τῶν ζωνῶν αἱ θηλυκαῖς δὲ ἔχουσιν ἀντὶ τῶν ἀρσενικῶν τὰ κομπιά.

ΪΣΚΙΟΣ (ο) λέγεται ἢ ἡ χάρις ἢ εὐρισκομένη εἰς τι ὑποκείμενον ὅθεν **ΪΣΚΙΩΤΟΣ** ἀνθρώπος ὁ ἀχαρὴς ἢ **ΞΕΥΣΚΙΩΘΗΚΕ** λέγειν ἐπίτινος ἀνθρώπος, ὅταν ἀπὸ κανένα πταῖσμα χάσῃ τὴν ὑπόληψίν τε. **ΪΣΚΙΩΜΕΝΟΣ** ὅμως **ΤΟΪΠΟΣ** λέγεται ὁ ἔχων δαιμονικὴν τινὰ ἐπιρροήν, καθὼς ἢ **ΪΣΚΙΩΜΕΜΟΝ ΔΕΝΔΡΟΝ**.

ΪΣΙΩΜΑΪΔΑ (ἡ) λίθος λεπτὸς ἢ ὀμαλὸς κἀτώθεν διὰ τὰ γλυκῆρα χρησιμεύων εἰς παργινίδι, τὸν ὅποιον λέγουσι ἢ Ἀμάδα.

ΚΑΘΑΪΡΙΟΝ (τό) ἐκτός τῆς ἐπὶ ψωμίσια σημασίας, ὅταν ᾖται ἀμικτον ἀπὸ ἄλλων σπέρματα, λέγεται ἢ ἐπὶ ἀλόγων οἶον **ΚΑΘΑΪΡΙΟΝ ἌΛΟΓΟΝ** ὡς ἡ παροιμία, Πολλὰ καθάρσια ἄλογα ἀποκάτω π' τὸ σαμάρι, ἢ λεγόμενη ἐπὶ εὐγενῶν καὶ ἀξίων ἀνθρώπων καταπλακωμένων ἢ ἀπὸ τυραννίαν, ἢ ἀπλῶς ἀπὸ δυστυχίαν.

ΚΟΥΪΡΝΗ (ἡ) ἡ κοίτη τῶν ὀρνίθων, ὅθεν καὶ ῥῆμα **ΚΟΥΪΡΝΙΑΪΖΩ**. **ΚΑΡΚΑΪΡΙΣΜΑ** (τό) ἡ φωνὴ τῶν ὀρνίθων, λέξις πεποιημένη ὅθεν ἢ ἡ παροιμία, Ἀλλῆ τὰ καρκαρίσματα ἢ ἀλλῆ γενῶ ἢ κότα, ὅταν ἄλλοι λέγουσι, καὶ ἄλλοι πράττῃσι.

ΚΟΚΟΤΕΥΕΤΑΙ. Θέλει τὰ κάμη τὸν ἐράσιμον ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν πετεινῶν, ὅταν περίσειφονται, ἀπλάκνοντες τὰς πτέρυγας περὶ τὰς ὀρνίθους, τὰς ὁποίας θέλει τὰ κατατεύσειν.

ΑΘΗΝΑ.

ΗΤΟΙ

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ, ΙΣΤΟΡΙΚΑ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ

ΚΑΙ ΠΕΡΙ

ΕΦΕΥΡΕΣΕΩΝ.

Ἀριθ. 2.

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 1851.

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ.

Περὶ τῶν Ἐθνῶν τῆς Λιτωλίας καὶ τῶν Ἐπαρχιῶν αὐτῆς.

« **ΕΞΕΤΑΪΖΩΝ** (λέγει ὁ Κ. Περκεβίλνις τόμος. Γ. Βιβ. 1. Κεφ. Δ'. Φύλ. 502.) τὰς παραδόσεις τῶν παλαιῶν συγγραφέων, νομίζω, ὅτι ἔδιδον τὸ ὄνομα Ὀφίαν εἰς τὸ μέρος τῆς Λιτωλίας, τὸ κείμενον πρὸς Βορρῶν τὰ ὄρησ Ἀρακύνθε καὶ τῶν πρὸς τὰς ὑπαρείας τε λιμνῶν. Τὸ δὲ τῆς Λιτωλίας (1) ἤμπορεσενά ἐφαρμοδῆ, κατὰ τὴν ὑπόθεσίν μου εἰς γῆν πρὸς μεσημβρίαν κλίσιν τε· ἢ τὸ ὄνομα Παραχελωίδος, ἢ Παραχελωίτιδος Λιτωλικῆς τῆ Στράβωνος, εἰς τὰς προχώσεις, τὰς χηματοδέσας παρὰ τῆ Ἀχελωῖς, αἱ ὁποῖαι ἤνωσαν τὰς Ἐχινάδας μὲ τὴν ξηράν. Κατ' αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν οἱ νεώτεροι, παραδεχόμενοι αὐτὰς τὰς διαρέσεις, ἔδωκαν τὰ ὀνόματα, Βλοχῆ εἰς τὴν Ὀφίαν, τὸ τῆ Ζυγῆ εἰς τὴν Λιτωλίαν ἢ τὸ ὄνομα Ναχιέδες εἰς τὴν Παραχελωίδα. Τὰ αὐτὰ λέγει περὶ τῆς Ὀφίας, ὅτι ἔστιν ὁ Βλοχῆς ἢ τόμ. Δ'. Βιβ. Ζ. Κεφ. Ζ'. Φύλ. 22 ἢ 27 ὁμοίως ἢ περὶ Παραχελωίδος τόμ. Γ. Βιβ. Ζ. Κεφ. Δ'. Φύλ. 16. Εἰς κανένα μέρος δὲν ἀναφίρει ὄνομα Ἐπαρχίας Ὀφίαν ὁ Στράβων, εἰδὲ ἄλλοι παλαιοὶ συγγραφεῖς, ὅσες ἀνέγνωσα, ἐκτὸς ἂν θελήσωμεν τὰ ἰνομάσωμεν Ὀφίαν τὴν κατοικίαν τῶν Ὀφιέων, ἢ Ὀφιονέων (ἐπειδὴ ἀναφέρονται ἢ ἔτω εἰς τὰς συγγραφεῖς) ἔθνος Λιτωλικῆ. Ἀλλὰ τὸ ἔθνος τῆτο, καθὼς θέλει δείξωμεν κατωτέρω, ἐκατοικῆσεν εἰς τὰ σύνορα

(1) Ἡ Λιτωλία γραφεται εἰς τὸ κείμενον τοῦ συγγραφέως, ἀλλὰ φαίνεται ὅτι κατὰ λάθος ἔγραφε.

Νεαπάτραις, πολλῶν ἡμερῶν δρόμον μακρὰν ἀπὸ τὸν Βλοχόν. Ὅποιον δὲ ἦτον τὸ παλαιὸν ὄνομα τῆς ἐπαρχίας ταύτης, ἀρκεῖ νὰ ἀναγνώσῃ τις μετὰ προσοχῆς τὴν διαίρεσιν τῆς Αἰτωλίας, τὴν ὁποίαν ἐκθέτει ὁ Στράβων, καὶ εὐκόλως συμπεραίνεται τὸ παλαιὸν τῆς ὄνομα. «Καὶ δὴ καὶ διηρέσθη συνέβαινε (λέγει Βιβ. Γ. Κεφ. Β') δίχα τὴν Αἰτωλίαν, καὶ τὴν μὲν Ἀρχαίαν λέγεσθαι, τὴν δ' Ἐπίκτητον. Ἀρχαίαν μὲν τὴν ἀπὸ τῆς Ἀχελώως μέχρι Καλυδῶνος παραλίαν, ἐπὶ πολὺ καὶ τῆς μεσογαίας ἀνήκασαν, εὐκάρπυ τε καὶ πεδίαδος, ἣ ἐστὶ καὶ Στράτος καὶ τὸ Τριχώνιον, ἀρίστην ἔχον γῆν. Ἐπίκτητον δὲ τὴν τοῖς Λακροῖς συνάπτουσαν ὡς ἐπὶ Ναύπακτον τε καὶ Εὐπάλιον, τραχυτέραν τε ἦσαν καὶ λυπτοτέραν μέχρι τῆς Οἰταίας καὶ Ἀθαμάνων, καὶ τῶν ἐφεξῆς ἐπὶ τὴν Ἄρκτον περιελαμένον ὄρειν τε καὶ ἔθνων.»

Κατὰ ταύτην λοιπὸν τὴν περιγραφὴν τῆς Στράβωνος νομίζω, ὅτι ἡ Ἀρχαία Αἰτωλία ἐξετείνετο ὄχι μόνον ἀπὸ τὴν ἐκ τῆς Ἀχελώως μέχρι Καλυδῶνος παραλίαν, ἀλλὰ περιελάμβανε καὶ τὰ περὶ τῆς Ἀγγελοκάστρου καὶ Ἰλίου τὴν ἐπαρχίαν τῆς Βλοχῆ· διότι δὲν σημαίνει ἄλλο τι, νομίζω, τὸ «ἐπὶ πολὺ καὶ τῆς μεσογαίας ἀνήκασαν», καὶ τὸ «ἣ ἐστὶ καὶ Στράτος καὶ τὸ Τριχώνιον ἀρίστην ἔχον γῆν», παρὰ ὅτι ἐφθάνεν ἕως αὐτῆς ἡ Ἀρχαία Αἰτωλία, ὅπερ ἦτον καὶ ἡ πλησίον τῆς Ἀχελώως Στράτος, καὶ τὸ πλησίον τῆς Λίμνης Τριχώνιον, ἐξ ἧς ἔλαβε καὶ τὸ ὄνομα Τριχωνία Λίμνη, καθὼς θέλομεν ἀποδείξει ἄνω κατωτέρω. Ἡ δὲ Παραχελωίτις ἀπὸ τὴν ἐξῆς μαρτυρίαν τῆς Στράβωνος, Βιβ. Ζ. Κεφ. Β'. §. 19. «ἀλλ' ἡ χθὲς τὰς μὲν (τῶν ἐχινάδων) ἐξηπείρωσεν αἰτῶν ἦδη, τὰς δὲ μέλλει, πολλὴ καταφερομένη, ἥπερ καὶ τὴν Παραχελωίτιν καλεσμένην χώραν ἐστὶ προχῆσα, ἣν ὁ ποταμὸς ἐπικλύζει», καὶ τὸν Ἡρακλέα δὲ καὶ ἄλλως εὐεργετικὸν ἔντα, καὶ τῶν Οἰνῶν κηδεύσαντα, παραχώμασί τε καὶ διουχεταίας διάσασθαι τὸν ποταμὸν πλημμυλῶς ῥέοντα, καὶ πολλὴν τῆς Παραχελωίτιδος φθείροντα, ἀνάψυξιν χαριζόμενον τῶν Οἰνῶν, καὶ τῆς εἶναι τὸ τῆς Ἀμαλθείας κέρας.» Φαίνεται, ὅτι εἶναι τὸ μέρος τὸ πλησιάζον εἰς τὸ παραλίον, ὅπερ ἐξαπλώνετο ὁ Ἀχελῶος, ποταμὸς, καὶ ῥέων ἀτάκτως, κατέπνυγε τὴν παρακειμένην γῆν. Τὴν σήμερον περιλαμβάνεται εἰς τὸ τμήμα τῆς Κάτω Ζυγῆ, ὅπερ εἶναι τὸ Νεοχώρι καὶ ἄλλα τινὰ χωρία μικρά.

Περὶ δὲ τῆς Αἰολίας ὁ μὲν Στράβων λέγει Βιβ. Ζ. Κεφ. Γ'. §. 6. «Τὴν Πλευρανίαν ὑπὸ Κρητῶν οἰκημένην, καὶ Κρητῶν προσαγορευομένην, Αἰολεῖς ἐπελθόντες ἀφείλαντο, τὰς δὲ κατέχοντας ἐξέβαλον, καὶ ὠλεσαν δὲ καὶ Πυλῆην ὀνομάζει πόλεις ὁ Ποιητὴς Αἰτωλικῆς, ὧν τινὲς

μὲν ὠλεσαν ὀνομάζονται τῆς Ἀχαικῆ λεγομένην Αἰολεῖς κατέσκαψαν, πλησίον ἦσαν τῆς νεωτέρας πλευρῶνος.» Ὁ δὲ Θεκυδίδης ὀνομάζει ῥητῶς τὴν Αἰολίδα λέγων, Ξυγγ. Γ', Εὐρύλοχος δὲ καὶ οἱ μετ' αὐτῆς ὡς ἦθοντο τὴν στρατιάν εἰσεληλυθεῖαν (εἰς Ναύπακτον), καὶ ἀδύνατον ὄν τὴν πόλιν βία ελεῖν, ἀνεχώρησαν, ἐκ ἐπὶ Πελοποννήσου, ἀλλ' εἰς τὴν Αἰολίδα τὴν νῦν καλεσμένην Καλυδῶνα καὶ Πλευρῶνα, καὶ ἐς τὰς ταύτην χώρας, καὶ ἐς Πρόχιον τῆς Αἰτωλίας.» Ἐκ πάντων τούτων συναίγεται, ὅτι Αἰολία ὀνομάζετο τὸ μέρος τῆς Αἰτωλίας τὸ πλησιάζον εἰς Ναύπακτον, διότι ἐκεῖ ἦτον ἡ Κρητῆτις, ἡ ὁποία ἔλαβε τὸ ὄνομα πιθανώτερον ἀπὸ τὸ ἐκεῖ εὐρισκόμενον Κρητῶν ὄρος, παρὰ ἀπὸ τὴν κρητῆτις κεφαλῆς τῶν Κρητῶν· ἐκεῖ ἦτον καὶ ἡ Καλυδῶν μεταξὺ τῆς Βαράσοβας καὶ τῆς Κλοκόβας. Ἐκτὸς τούτου ὁ Εὐρύλοχος ἐπιστρέφων ἀπὸ Ναύπακτον, Φυσικὰ εἰς αὐτὸ τὸ μέρος ἔπρεπε νὰ καταντήσῃ. Ἀλλὰ δὲν φαίνεται καθαρὰ ἕως πᾶς ἐξετείνετο, ἐπειδὴ δὲν διήρκεσε πολὺν καιρὸν τὸ ὄνομα Αἰολίς, καὶ ἐπομένως, καθ' ὅσον ἐνθυμῆμα, δὲν τὸ ἀνέφερεν εἰς κανένα μέρος ὁ Στράβων, ἐν ᾧ ἀναφέρει περὶ Αἰολεῶν, ἀπὸ δὲ τὸν Θεκυδίδην φαίνεται, ὅτι εἶχε παύσει εἰς τὸν καιρὸν τῆς αὐτοῦ, καὶ ἀντισηχῆθησαν τὰ ὀνόματα τῶν πόλεων Καλυδῶν καὶ Πλευρῶν. Ἐκεῖνο ὅμως, ἐπεὶ δύναται νὰ συμπεραίνῃ τις εἶναι, ὅτι ἡ ἔκτασις τῆς Αἰολίας δὲν ἦτον πρὸς τὸ μεσημβρινὸν μέρος τῆς Ἀρακύνθου, ὡς λέγει ὁ Κ. Πικεβίλης, ἀλλὰ πρὸς τὸ βόρειον· ἐπειδὴ οἱ Αἰολεῖς, κατὰ τὸν Στράβωνα, κατέσκαψαν τὴν ὠλεσαν, ἣτις ἦτον πλησίον τῆς Πλευρῶνος ὑπὸ τῶν Ἀρακύνθου πλησίον ἦτον καὶ ἡ Λυσιμαχία κειμένη πρὸς τὴν λίμνην μεταξὺ Πλευρῶνος καὶ Ἀρακύνθου «ἐυφυῶς ἐπικειμένης (κατὰ τὸν ἴδιον Στράβωνα,) εἰς τὴν διάβασιν τῆς Ἀχελώως», ὡς ὅλαι αὐταὶ αἱ πόλεις εὐρίσκοντο εἰς τὰς πρὸς βορρῆαν πρόποδας τῆς Ἀρακύνθου, ὡς θέλομεν ἀποδείξει πλατύτερον, ὅταν ἀναφέρωμεν περὶ τῆς Πλευρῶνος.

Ἀπὸ ὅσα εἶπομεν φαίνεται καθαρῶτατα, νομίζω, ὅτι ἡ γενικὴ διαίρεσις τῆς Αἰτωλίας ἦτον εἰς Ἀρχαίαν καὶ Ἐπίκτητον· ἡ δὲ Αἰολία καὶ ἡ Παραχελωίτις ἦτον μέρη τῆς Ἀρχαίας, αἱ ὁποῖαι ἠλλάξαν κατὰ διαφόρους ἐποχὰς ὀνόματα. Δὲν φαίνεται ὅμως κανένα ἰδιαιτέρον ὄνομα τῆς ἐπαρχίας τῆς Βλοχῆ, ἀλλ' ἠμπορεῖ πιθανῶς νὰ ὀνομαθῇ καὶ αὕτη Αἰολία.

Μένει ἦδη νὰ ἀναφέρωμεν καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἐπαρχιῶν τῆς Αἰτωλίας, οἷον Ἀποδοτίας, Κρητῆτιδος, Ἀγραίας ἢ Ἀγραίδου καὶ τῶν λοιπῶν, αἱ ὁποῖαι ἀναφέρονται μὲ τῶν ἔθνων τὰ ὀνόματα οἷον Βωμιεῖν, Ὀφινεῖς, Καλλεῖς, Εὐρυτᾶνες, καὶ ἄλλα τινὰ.

Ἄς σημειώσωμεν πρῶτον ὅσα ἀναφέρει ὁ Κ. Πικεβίλης περὶ τῶν εἰ-

ρημένων Ἐπαρχιῶν καὶ Ἐθνῶν, καὶ ἔπειτα ὡς παραβάσωμεν τὰς πα-
ρατηρήσεις τῆ μὲ τὰς μαρτυρίας τῶν παλαιῶν, ὅθεν θέλει δυνηθῶμεν νὰ
διακρίνωμεν εἰς ποῖα συμφωνεῖ μὲ αὐτὰς, καὶ ποῖα διέφυγον τὴν προ-
σοχήν τῆ. Ἀπὸ ὅσα γράφει Τόμ. Γ. Βιβ. Ι. Κεφ. Γ. Σελ. 495 ἢ Κεφ.
Δ. Σελ. 503 καὶ εἰς ἄλλα μέρη διάφορα φαίνεται, ὅτι θεωρεῖ τὴν Ἀ-
γραιίδα ἢ Ἀγραιῶν ὡς κειμένην ἐκατέρωθεν παρά τὸν Ἀχελῶν ποταμὸν,
περὶ τὰς ἐπαρχίας Ἀγραιῶν καὶ Βάλτῆ, εἰς τὸ ὅποιον, νομίζομεν ὅτι
ἐπέτυχεν, ἀλλὰ θέλει κάμωμεν τινὰς παρατηρήσεις, ὅταν γράψωμεν
περὶ τῆς Ἀκαρνανίας.

Περὶ δὲ τῶν Βωμιέων, Καλλιέων, Ὀφιονέων, Ἀποδοτῶν, Εὐρυτάων
καὶ Θεσιέων λέγει Τόμ. Δ. Βιβ. Ι. Κεφ. Ζ. Σελ. 15 τὰ ἑξῆς. "Φάρε-
ται, ὅτι οἱ κάτοικοι τῆ ἕρης Καλλιόρου, τῆς Οἴτης καὶ τῆ Κόρακος,
ἕως καὶ εἰς τὸν καμρὸν τῆς λαμπρότητος τῆς Ἑλλάδος δὲν εἶχαν, εἰ μὴ
ὀλίγας πόλεις ὅπως σημαντικὰς εἰς αὐτὰς τὰς ἀπτόμας χώρας τῆς
Λιτωλίας, αἱ ὅποια διότι ἐκατοικῆντο ἀπὸ λαὸν Φιλοπόλεμον καὶ ποι-
μενικόν, ἐξῆσαν αἱ χεδὸν ἀπολίτιστοι Φυλαίτων κατὰ κόμας χηματιζέ-
σας εἶδη αὐτονομίῶν· ἐκ τῆ τῆ ἀριθμῶ ἦτον οἱ Βωμιεῖς, ἢ Βώμιοι,
γείτονες τῆ Βωμῆ τῆ Ἡρακλέως, ἐπαρχία, τὴν ὅποιαν νομίζω νὰ ἦναι
ἢ Ἀποκλείστρα τῶν νεωτέρων, οἱ Καλλιεῖς, οἱ ὅποιοι ἐχημάτιζον μίαν
τρίπολιν, τῆς ὅποιας πρωτεύουσα ἦτον τὸ Κάλλιον, καὶ οἱ Ἀποδοταί, κά-
τοικοι τῶν ὄχθων τῆ Εὐήνης. Εἰς αὐτὰς τὰς ἐνδείξεις, εἰάν προσεθῶσι καὶ
αἱ τῆ Στράβωνος, ὅσις θέτει μίαν πόλιν ὀνομαζομένην Οἰχολίαν πλησί-
ον τῶν Εὐρυτάων, ἢ Τριπολιδῶν, ἡμπορεῖ νὰ ἔχη τις χεδὸν ὅλον ἐκεῖ-
νο ὅπῃ δύναται νὰ ἐξάξῃ ἀπὸ τῆς παλαιῆς συγγραφῆς ὡς πρὸς αὐτὸν
τὸν τόπον. Τὰ αὐτὰ χεδὸν λέγει καὶ παρακάτω Σελ. 24. "Εἰς τὴν
δυτικὴν ὑποδιαίρεσιν τῆς Ἐπαρχίας Καρπενησίως ἀνευρίσκειται ἡ γενεὰ
τῶν Βλαχῶν, οἱ ὅποιοι ἐφάνησαν εἰς τὴν Ἑλλάδα περὶ τὸν δέκατον αἰ-
ῶνα· ἡ κοιλάς, τὴν ὅποιαν κατέχευον, εἶναι ἡ ἴδια, ἢ ὅποια περατῆται
εἰς τὸ γεφύρι τῆ Κόρακος ἢ Τατάρας, ἀπὸ τὴν ἀκρῶν τῆ ὅποιᾳ ἀπα-
ριθμῶν τρεῖς λεύγας ἕως εἰς τὸ Καρπενήσιον, κόμην περιέχευον ἐξακο-
σίας οἰκογενείας Βλαχῶν καὶ Ἀλβανῶν Μωαμεθανῶν ὀλίγον μακρὰν εὐ-
ρίσκονται ἐρείπια ἐντελῶς κυκλόπια καὶ χωρὶς ἐπισκευῆν, τὰ ὅποια καθ'
ὅλα τὰ φαινόμενα εἶναι τῆς πόλεως Καλλίε, πρωτεύουσας ἐνὸς ἔθνους Λι-
τωλικῆ ὀνομαζομένης Βαρβάρη, καθὼς καὶ οἱ Ἀγραιῖοι οἱ Εὐρυτᾶνες καὶ οἱ
Ἀμφίλοχοι. Καὶ Σελ. 27. "Πρὸς Ἀνατολὰς καὶ Μεσημβρίαν τῆς ὑπο-
διαίρεσεως Πολιτοχωρία τῆ Καρπενησίως πρὸς τὴν κλίσην τῆ ἕρης Καρ-
ράκι κατ'ικεῖν οἱ Σοβολακίται μεταξὺ τῶν δύο ἀρχικῶν ποταμῶν τῆ

Εὐήνης. Τὰ χωρία τῶν διεσπαρμένα εἰς τὸ ποτάμι Σοβολάκῃ ἐκτείνονται
ἕως εἰς τὴν λίμνην Σαυρεδίτζαν ὁμώνυμον τῆς Σαυρίας (1) κειμένην εἰς
τὴν γῆν τῶν Θεσιέων, οἱ ὅποιοι ἐκατοικῆσαν πρὸς ἀνατολὰς τῆς Ὀφίας
ἢ Βλοχῆ. Παραλλήλως μὲ αὐτὸν τὸν ποταμὸν τρέχει εἰς μίαν δευτέραν
κοιλιάδα, ὁ ποταμὸς Φιδάκια, ὅσις χύνεται εἰς τὸν Εὐήνον, ἀφ' ἧ πο-
τίση τὴν γῆν τῆ Σοβολάκῃ. . . . . Ἀναχωρῆντες ἀπὸ τὴν ἑνωσιν
αὐτῶν τῶν δύο ποταμῶν, εἰάν ἀναβῶμεν τὸν Φιδάκην, ἐμβάρομεν ἀμέ-
σως εἰς τὸ Ἀπόκερρον ἢ Ἀποδοτῖαν, ἐπαρχίαν κειμένην μεταξὺ τῆς Ἐπι-
κτῆτε Λιτωλίας καὶ τῶν Ὀφιονέων. κτλ.,,

Αὐτὰ εἶναι αἱ γνώμαι τῆ Κ. Πηκεβίλε περὶ τῶν ἀνωτέρω μνημονευ-
θέντων ἔθνων καὶ ἐπαρχιῶν τῆς Λιτωλίας· θέλει παραθέσωμεν καὶ ἡμεῖς
ὅσα εὐρομεν εἰς τῆς παλαιῆς συγγραφῆς, διὰ νὰ δυνηθῶμεν δι' αὐτῶν
νὰ χειραγωγηθῶμεν εἰς τὴν εὐρεσιν τῆς ἀληθείας.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ.

Οἱ καταφυγόντες εἰς τὰς ὄρειναις ἐπαρχίαις τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος ἐν ᾧ
ἐφρόντιζον πάντοτε ὑπὲρ διατηρήσεως τῶν παλαιῶν περνομιῶν τῆς πα-
τριδος τῶν, δὲν ἀφῆσαν νὰ σβεσθῇ καὶ ὁ ἀμυδρὸς σπινθηρ τῶν Φώτων, ὁ
ἐκείσε ὑποθαλπόμενος· ἐφρόντιζαν πάντοτε νὰ ἔχωσι χολεία τῆς Ἑλληνι-
κῆς γλώσσης, καὶ εἰς πολλὰ μέρη τῆς Ἀριστοτελικῆς Φιλοσοφίας, ἐκ τῶν ὅποι-
ων προήχθησαν πολλοὶ ἄνδρες πεπαιδευμένοι, οἱ ὅποιοι μεταβάλλοντες εἰς δι-
αφόρους Ἀκαδημίας τῆς Εὐρώπης, μετήνεγκαν τὴν Φιλοσοφίαν εἰς τὴν
πατριδα τῶν, καὶ τὴν διέδωκαν εἰς τὰς ὁμογενεῖς τῶν, εἰς πολλὰς πόλεις
σχολαστήσαντες.

Εἰς τὸ περὶ ἀρχῆς καὶ προόδου τῆς Φιλοσοφίας τῆς λογικῆς τοῦ σο-
φῆ Εὐγενίε τῆ Βελγάρως ἀναφέρονται παροδικῶς τὰ ὀνόματα τῶν ἑξῆς,
Θεοφίλε τῆ Κορυθαλιῶς τῆ ἐξ Ἀθηνῶν, Γερμανῆ τῆ Λιτωλῆ, Εὐγενίε τῆ
ἐξ Ἀκαρνανίας, Ἀν. Γορδίε τῆ ἐξ Ἀγραιῶν, Χρυσάνθου τῆ Ἡπειρώτε, τῆ
ἐξ Ἀρτης Ἀθανασίε, Γερασίμῃ τῆ Ἀκαρνανίως· ἐκτὸς ὅμως τῆτων εἶναι
καὶ ἄλλοι, τῶν ὅποιων θέλω σημειῶσαι τὰ ὀνόματα, ἀφ' ἧ ἀναφέ-
ρω πρῶτον, ὅσα ἐκ παραδόσεως καὶ ἀπὸ διάφορα σημειώματα ἐρρησιάζ-
μην περὶ τῶν ἀναφερομένων ἀνωτέρω σοφῶν ἀνδρῶν καθὼς καὶ περὶ τῶν
συγγεγραμμάτων αὐτῶν.

(1) Φέρει εἰς μνημονεῖν τὸν Διδύρον Σικελιώτην Βιβ. 10.

Νομίζω περὶ τὸν νὰ μακρολογήσω περὶ τῆ Θεοφίλου τῆ Κορυθαλέως, ἐπειδὴ εἶναι γνωστὸς ὁ βίος τῆ, καὶ ἡ πολυμαθεία τῆ ἀπὸ πολλὰ ἔργα ἔγραψαν περὶ αὐτῆ καὶ ἀπὸ τὰ ἴδια συγγράμματα τῆ ἐν μόνον νομίζω ἀναγκαῖον, νὰ σημειώσω μερικὰ συγγράμματα τῆ, τὰ ὅποια (ἀν δὲν ἀπατώμαι) δὲν ἐτυπώθησαν· εἶναι δὲ Α τὸ περὶ ψυχῆς Β ῥητορικὴ ἔχουσα ἐπισυνημμένην " Διδασκαλία περὶ τῆ ἀκραιφνῆς τρόπου τοῦ διδάσκου τοῦ θεοῦ καὶ ἱερὸν εὐαγγέλιον, ἐκδοθεῖσα παρὰ Γερασίμῳ Βλάχου τῆ Κορίθου· Γ ὑπομνήματα συνοπτικὰ καὶ ζητήματα εἰς τὴν περὶ Οὐρανῶν πραγματείαν· Δ " Σύνοψις εἰσαγωγικωτέρα εἰς Γεωγραφίαν, καὶ πρότερον εἰς θεωρίαν σφαιρικῆν, συγγραφεῖσα ἀπὸ Φωνῆς τῆ σοφωτάτη καὶ λογιωτάτη κυρίου Θεοφίλου τῆ Κορυθαλέως· Ε " Προλεγόμενα ἐν τῷ περὶ ψυχῆς βιβλίῳ τῆ σοφωτάτη Κορυθαλέως· ΣΤ " ἐκθεσις συνοπτικὴ τῆς ὅλης λογικῆς πραγματείας ἐκδοθεῖσα παρὰ τῆ λογιωτάτη καὶ σοφωτάτη Θεοφίλου Κορυθαλέως· Ζ ἐπισημαίνονται καὶ τὰ ἐξῆς· 1 ἐκθεσις συνοπτικὴ τῆς ὅλης συλλογιστικῆς πραγματείας· 2 ἐρμηνεῖαι εἰς τὰ τῆ Ἀριστοτέλους πρότερα ἀναλυτικὰ καὶ 3 ἐνὸς Ἐμμανουὴλ Μοσχιώτη πραγματεία εἰς τὸ περὶ ἐρμηνείας τῆ Ἀριστοτέλους· ὅλα ταῦτα τὰ ἔχω χειρόγραφα, καθὼς καὶ τὸ ἐκδοθὲν διὰ τύπε περὶ φυσικῆς ἀκραιφνῆς κατα τὸ 1779, γέμον ἀπὸ διάφορα σημειώματα.

Μαθητὴς τῆ εἰρημίνης Κορυθαλέως ἐσήθη ὁ Εὐγένιος, ὅς τις κατήγετο ἀπὸ τὴν ἐπαρχίαν Ἀποκέρν ἀπὸ χωρίον Μέγα Δένδρον ὀνομαζόμενον ἔσ τις ἐσχολήσασεν εἰς τὸ σχολῆον Καρπενήσις τεσσαράκοντα πέντε ἔτη· ἐπειτα μετέβη εἰς ἓν χωρίον τῶν Ἀγραίων Βρανιανά ὀνομαζόμενον, ὅπου κτίσας ἐν μοναστηρίῳ εἰς ὄνομα τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς Γέβα ἐπονομασθὲν, καὶ μετακομίσας τὴν βιβλιοθήκην τῆ ἡσύχαζε, διδάσκων ὀλίγους μαθητάς, ὅπου καὶ ἀπέθανε.

Μεταξὺ τῶν μαθητῶν αὐτῆ ὁ ἐνδοξώτερος ἦτον ὁ Ἀναστάσιος Γόρδιος, γέννημα τῆ χωρίου Βρανιανά, γέμων φιλομαθείας καὶ ἀρετῆς, διὰ τὸ ὅποιον καὶ ἐσυνήθιζεν ὁ διδάσκαλός τῆ νὰ ἐπαναλαμβάνη συνεχῶς τὸ γραφικὸν ἔργον· " Γεννηθήτω δὴ τὸ πνεῦμα τὸ ἐπ' ἐμοὶ δισσωσ ἐπὶ σοὶ, " ὅστις ἀφ' ἑτελειοποιήθη εἰς τὰ μαθήματα τῆ διδασκαλίαν τῆ, ἐζήτησε νὰ μεταβῆ εἰς τὴν Εὐρώπην, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀποσπαθῆ ἀπὸ τὰς ἀγκάλας αὐτῆ τῆ δευτέρου τῆ πατρὸς, παρὰ ὅταν αὐτὸς ἀπέθανε, καταλιπὼν εἰς αὐτὸν τὴν βιβλιοθήκην τῆ. Εἰς τὸ πλοῖον, ἐν ᾧ ἐταξίδευε διὰ τὴν Εὐρώπην, κατὰ καλὴν τύχην εἶρε τὸν περίφημον Ἀλέξανδρον Μαυροκορδάτον τὸν ἐξ ἀπορρήτων, καὶ τὸν Παρθένιον πατριάρχη Ἱερουσα-

λήμων, ὄντα τότε Ἱεροδιάκονον· ἀλλ' εἰς τὸ πλοῖον συνέπεσε νὰ εὕρισκεται καί τις μοναχὸς δυτικὸς, μετὰ τῆ ὁποῖα εἶχον συνεχῶς θρησκευτικὰ καὶ φιλοσοφία. Μίαν νύκτα ἐπειδὴ ὁ μοναχὸς ἔτος μεθύσας ἐγυμνώθη, καὶ οἱ ναῦται, ἀναψάντες λαμπάδας περὶ αὐτὸν, τὸν ἐπερίπαζον, τὴν ἐπομένην ἡμέραν ἀνανήψας, ἀπέδωκε τὴν αἰτίαν τῆ γενομένη ἐμπαιγμῆ εἰς τὰς τρεῖς αὐτῆς νέας, τῆς φιλοκεικῆντας μετ' αὐτῆ, καὶ ἐφοβήριζεν, ὅτι ἅμα φθάσωσιν εἰς τὰ παράλια τῆς Ἰταλίας, θέλει κάμει τὴν ἀνήκεσαν ἐκδίκησιν τῆτο ἠνάγκασε τὰς τρεῖς νέας νὰ μεταβῶσιν εἰς ἄλλο πλοῖον, διότι ἦτον μέγας τότε ὁ θρασυμὸς τῆς ἱερᾶς ἐξετάσεως· καὶ ἀντὶ τῆς Βοητίας, εἰς τὴν ὁποίαν διευθύνοντο, νὰ περάσωσιν εἰς Παταύιον, ὅπου ἐξακολούθησαν νὰ ἀκέεν τὰ ἐκεῖ διδασκόμενα μαθήματα· ἐκῆθεν μετέβησαν εἰς Φλωρεντίαν, καὶ διέτριψαν ἱκανὸν καιρὸν· ἀλλὰ μετὰ ταῦτα ὁ μὲν Ἀλέξανδρος καὶ Παρθένιος ὑπέστρεψαν εἰς Κωνσταντινῆπολιν, ἀποσπαθόντες μετὰ μεγάλων κλαυθμῶν ἀπὸ τὸν Γόρδιον, τὸν ὅποιον ὑπερηγάπησαν μέχρι τέλους ζωῆς τῶν, ὡς φαίνεται ἀπὸ τὴν ἀλληλογραφίαν τῶν· ὁ δὲ Γόρδιος ἠθέλησε νὰ μεταβῆ καὶ εἰς Ρώμην, διὰ νὰ ἴδῃ τὴν περιβόητον βιβλιοθήκην τῆ Βατικάνης, καὶ νὰ ἀκέση τὸν περίφημον τότε φήτορα Σεργιέρην· ἐκεῖ ὅμως βιάσας νὰ παραδεχθῆ τὰ δόγματα τῆς δυτικῆς ἐκκλησίας, ἀφ' ἑ ἐγνώδη, ὅτι ἦτον πεπαυδευμένος, ἀνεχώρησεν, ἀφῆς ὅλα τὰ ἐπιπλά τῆ καὶ τὴν βιβλιοθήκην τῆ, καὶ διὰ μυστικῶν καὶ ἀβάτων δρόμων ἔφθασεν εἰς τὸ παράλιον, ὅπου εὐρὼν πλοῖον Ζακύνθιον, κατέφυγεν εἰς αὐτὸ, καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἔφθασεν εἰς Ζάκυνθον· ἐκεῖ ἀδενήσας εἰς τὸ ὑγιονομεῖον, ἠναγκάσθη νὰ διατρίψῃ ἱκανὰς ἡμέρας εἰς τὴν πόλιν ταύτην, ὅτε συνέταξε καί τινα ἐπιγράμματα εἰς τὸν Ἐνετὸν διοικητὴν, καὶ πολλὰς λόγους ἐξεφώνησεν ἐπ' ἁμβωνος· ἐζήτησαν οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως νὰ τὸν κρατήσωσιν ἐκεῖ διδάσκαλον, ἀλλ' ἐνθυμέμενος τὴν πατρίδα τῆ καὶ τὰς συγγενεῖς τῆ, καὶ ποθῶν τὴν ἐκεῖ ἡσυχαστικὴν ζωὴν, μετέβη εἰς Μεσολόγγιον, καὶ ἐκῆθεν ἔφθασε χαίρων εἰς τὴν πολυπόθητον πατρίδα τῆ, ὅπου διέμεινε τὸ ὑπόλοιπον τῆς ζωῆς τῆ διδάσκων, καὶ συγγραφῶν διάφορα ὕλης συγγράμματα, ἐκ τῶν ὁποίων ἔχω ἤδη χειρόγραφα: Α ἐξήγησιν εἰς τὴν καθομιλημένην ἀπλήν γλῶσσαν τῶν ἐπιστολικῶν τύπων τῆ Κορυθαλέως: Β σύνοψιν τέχνης ῥητορικῆς καὶ Γ σημειώσεις διαφόρων, ἐν αἷς τὰ περιεργότερα εἶναι παραλληλισμοὶ τινεσ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης μετὰ τὴν καθομιλημένην, καὶ γεωγραφικὰ παρατηρήσεις, τὰς ὁποίας θέλει ἐξακολούθω νὰ ἐκδίδω εἰς τὰς ἐπόμενα ἀρθερα τῆς ἑφημερίδος. Συνέγραψε δὲ πολλὰ, καὶ μετέφρασεν ἐκ τῆς ἑλληνικῆς, Λατινικῆς, Ἰταλικῆς καὶ Γαλλικῆς διαλέκτε, τῶν ὁποίων ἦταν ἐγκρατῆς,

τὰ περισσότερα τείνοντα εἰς τὸ ἐκκλησιαστικόν· ὡς κυριώτεραι δὲ τῶν μεταφράσεών τε εἶναι οἱ ἀφορισμοὶ τῆ Ἰππικράτους, τὰ χόλια τῆ Νικήτα Σεβρῶν εἰς τὸν Ναζιανζηνὸν Γρηγόριον, καὶ οἱ εἰσι τῶν φιλοσόφων τῆ Δαερτίου· ἔτι δὲ συνέγραψε καὶ Γραμματικὴν, καὶ ἄλλα ἐκκλησιαστικὰ συγγράμματα, καὶ πολλὰς ἐπιστολάς· καὶ τέλος κατὰ τὸ 1770 ἀπέθανεν, ἀφ' οὗ τὴν βιβλιοθήκην τε εἰς τὸ μοναστήριον τῆς Γέβας, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἤρπασαν πολλοὶ λόγιοι πολλὰ, τὰ περισσότερα ὁμοῦς ἀφῆρσεν ὁ Ἱεροκλήρξ Δωρόθεος ὁ Βασιμαῖς, ἐπὶ σκοπῶν γὰρ συτήσῃ κεντρικὸν χολεῖον εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ γὰρ τὰ ἀφιερῶσθαι· τὰ δὲ ἐναπολειφθέντα ἔλαβεν ὁ Προεσὼς τῶν Ἀγρῶν Δημήτριος Τζιολάκογλος, καὶ ἐκάησαν ὁμῶς μετὰ ἄλλα πολλὰ εἰς τὴν οἰκίαν τε ἐν καρῶ τῆς ἐπαναστάσεως.

Γ. Δινιάν.

Σύντομος Ἱστορία τῶν Ἐφευρέσεων

Ἀρθρον Β΄.

Ἐφημερίδες.

Μεταξὺ τῶν πολλῶν καλῶν, τὰ ὅποια ἐγέννησεν ἡ ἀνεκτίμητος ἐφευρέσις τῆς Τυπογραφίας καὶ ὁ μέγας ἀριθμὸς τῶν βιβλίων, εἶναι βέβαια καὶ αἱ Ἐφημερίδες· ἐπειδὴ δὲ αὐτῶν μαθαίνει τὸ κοινὸν τὴν ἐσωτερικὴν τε τύπε κατὰστασιν, δὲ αὐτῶν δημοσιεύονται ἀναφοραί, ὑπομνήματα, ἀνέκδοτα, εἰδήσεις, καὶ ἐν γένει ὅλα τὰ ἐσωτερικὰ καὶ ἐξωτερικὰ πολιτικὰ διατρέχοντα. Αἱ Ἐφημερίδες, ἀν καὶ ἐξ ἀμνημονεύτων χρόνων γνωσταὶ εἰς τὴν Κίνα, ἦσαν ὁμοῦς περιορισμέναι εἰς μόνων τῶν ἐγχωρίων τὴν δημοσίευσιν· διὸ τῆς εἰμαρμένης τῆ παραδόξου τέττε ἔθνους εἶναι τὸ γὰρ ἐφευρίσκει πολλὰ ἀξία λόγου πράγματα, ἀλλὰ γὰρ μὴ φέρη κινεῖν εἰς αὐξήσιν καὶ ἐντέλειαν.

Εἰς δὲ τὴν Εὐρώπην οἱ Βενετοὶ μεγάλην ἐπιρροὴν ἔχοντες εἰς τῆ πολιτισμῶ τὴν πρόοδον, συνέλαβον πρῶτοι περὶ τὰς ἀρχὰς τῆ 17 αἰῶνος τὴν εὐτυχὴν ἰδίαν τῆ γὰρ ἐκδίδωσι κατ' ἐβδομάδα εἰς τὴν λαμπρῶν τῶν πόλιν Ἐφημερίδα, ἣτις ἔτιματο ἐν νόμισμα καλούμενον Γαζέτα, ἐκ τῆ ὁποίας καὶ αὐτὴ τὴν ὀνομασίαν τῆς ἔλαβε.

Κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν (1631) Γάλλοις τισ Ἱατροῖς Ρενοδὲ τὸ ὄνομα, λαμβάνων τὰ νέα τῆς πόλεως εἰς σημείωσιν, τὰ ἐκονοποιῶσε πρὸς διατριβὴν εἰς τῆς ὑπὸ τὴν ἐπίσκεψίν τε ἀρρώστους· καὶ μετέπειτα συνά-

πτων αὐτὰ εἰς Ἐφημερίδα, τὴν ὁποίαν καὶ Γαλλικὴν ἐπωνόμασε (1), τὰ ἐδημοσίευσεν.

Μετὰ ταῦτα Ἐφάνη ἡ Ἐφημερίς τῶν Παρισίων (2) καθ' ἡμέραν ἐκδιδόμενη, καὶ ἡ ἐπωφελὴς ἐκδοσίς τῆς ἐξακολουθεῖ ἕως τὴν σήμερον. Ἐπομένως πλήθος Ἐφημερίδων ἤρχισαν γὰρ δημοσιεύονται εἰς Ἑλὴν τὴν Εὐρώπην· ἡ δὲ τελειοποίησις τῶν μηχανικῶν πειρητῶν καὶ τῶν ἀτμοκινήτων μηχανῶν τὰς ἐπελυπλάσιασεν εἰς τὸ ἄπειρον.

Φιλολογικαὶ Ἐφημερίδες.

Διὰ τῆ ὀνόματος τέττε διακρίνονται περιοδικά τινὰ συγγράμματα, τὰ ὅποια ἀπὸ καρῶν εἰς καρῶν καὶ τακτικῶς δίδου μίαν τινὰ ἰδέαν τῶν ἐκδιδόμενων βιβλίων, ἐπιδέρου ἀναλυτικὰς καὶ κριτικὰς σημειώσεις, φανερόν τε εἰς τὸ κοινὸν τὰς ἐπωφελὴς ἀνακαλύψεις, καὶ ἀναγγέλλου πᾶν ἔτι ἀφορᾶ τὰς τέχνας, τὰς ἐπιστήμας καὶ ἐν γένει πᾶν εἶδος Φιλολογίας. Ἡ φαντασία τῆ ἀνθρώπου, γόνιμος πάντοτε εἰς ἐφευρέσεις, ἐπενήσθη τὸ ἀφῆλιμον ἄμα καὶ εὐάρετον τῆτο μέσο, σκοπὸν ἔχου τὴν ἀνάπτυξιν τῶν γεννημάτων τῆ ἀνθρωπίνου νοῦς, καὶ τῆ καρῶ τὴν οἰκονομίαν. Τῶν περιέργων τέττων συγγραμμάτων ἡ συνεχὴς ἐκδοσίς εὐκόλυνε τὴν γνῶσιν τῶν ὀγκωδῶν βιβλίων διὰ τῶν συνοπτικῶν ἐκθέσεων, συνέδεσε τὸ γενικὸν τῆς Φιλοσοφίας συμφέρον, ἐσύστησε χέσεις ἀμέσους μεταξὺ τῶν σοφῶν ὅλα τῆ κόσμου, καὶ κατεστάθη συνάλλαγμα ἀμοιβαῖον καὶ ταχὺ ἰδεῶν, ἀρχῶν καὶ αἰδημάτων, τὰ ὅποια ἠύξησαν τὸν θησαυρὸν τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῆς Φιλολογίας, καὶ ἐξήπλωσαν τὸν πολιτισμὸν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα. Εἰς τὴν Ἀγγλίαν, εἰς τὴν Ἰταλίαν, εἰς τὴν Γερμανίαν, παντῆ ἠθάνθησαν τὴν ἀφέλειαν τῶν φωτοφύρων τέττων συγγραμμάτων· ἡ ἀμύλλα κατεκυριεύσεν ὅλας, καὶ ὅλοι προθύμως τὰ ἐνηγκαλίθησαν καὶ τὰ ἐτελειοποίησαν.

Ἡ Ἐφημερίς τῶν Σοφῶν (3) εἶναι τὸ πρῶτον σύγγραμμα τέττε τῆ εἶδος, τὸ ὅποιον ἤρχισε γὰρ ἐκδίδεται κατὰ μῆνα εἰς τὴν Γαλίαν τὸ 1665 ἀπὸ τὸν Διονύσιον Σαλὸν ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἐδαβίλλε· ἡ ἱερὰ ἐξέτασις δὲν ἐβράδυνε γὰρ ζήψη καὶ πρὸς αὐτὴν τὰ φιλύποπτα βλέμματα τῆς· καὶ ὁ ἐνδοξὸς τῆς συντάκτης μετὰ πολλὰ καὶ διάφορα παθήματα, ἀφῆ ἐτύπωσεν ἰκανὸς τόμους, ἐβιάθη γὰρ παύσθαι ἀλλ' ὁ 19 αἰὼν, τῆ ὁποίᾳ τὴν ἀρχὴν ἐχαρακτήρησεν ἡ ἀνεξιθησιαία καὶ ἡ ἐλευθερία, ἐμεῖλε γὰρ ἴδου καὶ αὐτὴν ἀναλάμπασαν.

(1) Gazette de France. (2) Journal de Paris. (3) journal des sçavans.

Τὸν αὐτὸν χρόνον ἐδημοσιεύθησαν εἰς Λονδῖνον αἱ περίφημοι Φιλοσοφικαὶ Συμβάσεις (1), εἰς δὲ τὴν Λαίψιαν περὶ τὸ 1682 τῶν Πολυμαθῶν αἱ Πράξεις (2). Ὁ πολυθρύλλητος Ἑρωτικός Ἑρμῆς (3), τὸ ἀξιοθαύμαστον Φιλολογικὸν Ἔτος (4), καὶ ἡ Νέα τῶν Γραμμάτων Δημοκρατία (5), ἐφάνησαν ἀκλόβως. Ἀλλὰ τίς δύναται νὰ ἀναφέρει ἐνταῦθα τὰς διαφορὰς Φιλολογικὰς ἑφημερίδας, αἱ ὁποῖαι μετὰ ταῦτα ἐξεδόθησαν εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην; Ποῖος ἤμπορεῖ νὰ ἀπαριθμήσῃ τὸ πλῆθος τῶν σοφῶν ἑφημεριδογράφων, καὶ νὰ θαυμάσῃ τὴν πολυμαθείαν τῶν; Τίς ἐπάτησε τὸ κλασσικὸν ἔδαφος καὶ δὲν γνωρίζει τὰς Βέλλας, τὰς Οὐολφίνας, τὰς Φρερίνας, καὶ τὸσους ἄλλους νεωτέρους, οἵτινες διέπρεψαν εἰς τὸτο τὸ γᾶδιον, καὶ ἐτελειοποίησαν τὴν κριτικὴν καὶ τὴν ἀνάλυσιν;

Εἰς τὴν γενικὸν τῆτον ἀναβρασμὸν, αἱ Ἕλληνες, ἀν καὶ ὑπὸ ζυγὸν ἔχθρῶν τῶν Φώτων καὶ Βάρβαρων, δὲν ἔμειναν μὴ ὅλα ταῦτα ἀδιάφοροι. Ἡ Φυσικὴ τῶν Φιλομάθων ἐξέπλησσε, καὶ ὁ Λόγιος Ἑρμῆς, ὁ Τηλέγραφος καὶ τὸσαι ἄλλαι ἀξιόλογοι ἑφημερίδες, ἐπέσπειρον εἰς αὐτὰς τὰ Φῶτα, καὶ μετέδιδον τῆς ἐλευθερίας τὰ Φρονήματα καὶ τὸν ἐνθουσιασμὸν.

Ἄλλ' ὅταν ἡ εὐδαιμονία τῆς πατρίδος μας φερέσθῃ εἰς βάσεις ἀπαλόγους, ὅταν ἡ βελτίωσις τῶν ἡθῶν τῆς τὴν καταστήσῃ ἰκανὴν νὰ ἔκτιμῃ ἰπαξίως τὴν ὑψηλὴν τῶν μαθητῶν καὶ τῆς παιδείας ἀφίλιαν, τότε τὰ ἔμφυτα εἰς αὐτὴν ζάφυρα τῆς σοφίας θέλουν ἀναρριπιθῆναι, τὰ δὲ Φῶτα ἀναλάμποντα θέλουν περικυκλώσει ἐκπῆναι τὴν σφαιρὴν τῆς μετὰ πᾶν εἶδος κλίμας καὶ εὐδοξίας. Τότε τὰ τέκνα τῆς ἀναμνησκόμενα τὰ παραδείγματα τῶν ἐνδόξων προγόνων τῶν, καλλιεργῶντα τὰ Φυσικὰ τῶν προτερήματα, καὶ ἀναπτύσσοντα τὰς νοερὰς τῶν δυνάμεις, θέλουν ἀναδειχθῆναι νέοι Φῶτιοι καὶ Λογγίνοι καὶ Ἀλικαρνασσεῖς, διὰ νὰ καταπλήξωσι καὶ πάλιν τὸν πολιτισμένον κόσμον, ἀπεδεικνύοντα τὴν ὑπερτάτην ἀξίαν τῶν,

Τ.

Περὶ τῆς ἐνεσώσεως κατασάσεως τῆς Ὀρθοδόξου
Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας (Ακολουθία).

ΤΡΙΤΗ ἘΠΟΧΗ. — Μωάμεθ ὁ Β' μεταβὰς εἰς Κωνσταντινέπολιν, διὰ ν' ἀσχοληθῇ εἰς τὴν σπεδὴν τῶν γλωσσῶν καὶ ἐπιστημῶν, παρατηρεῖ τὰ ἦθη τῶν Ἑλλήνων, καὶ ἀνακαλύπτει τὴν σμικρότητα τῶν δυνάμεων τῆς Κράτους, συλλαμβάνει τὸν σκοπὸν νὰ τὸ κυριεύσῃ, καὶ τὸν ἐπιτυγχάνει

(1) Philosophical transactions. (2) Actes littéraires. (3) Mercure galant. (4) Année Littéraire. (5) Nouvelle République des Lettres.

διὰ πολυαριθμὸν στρατεύματος. Κωνσταντῖνος ὁ τελευταῖος τῶν Ἀυτοκρατόρων, ἀξίος τῶν προγενετέρων τε διάδοχος, ὑπερασπίσθη γενναίως τὸν ἑαυτὸν τε μὲ μινύτατον σῶμα στρατιωτῶν μέχρι τελευταίας τε ἀναπνοῆς. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἔμελλεν ὁ τελευταῖος τῶν Ἀυτοκρατόρων νὰ τελειώσῃ ἐντίμως τὸ γᾶδιόν τε εἰς τὸ πεδῖον τῆς δόξης.

Τὴν καταστροφὴν ταύτην διεδέχθη τριμερῶς τῆ σφαγὴ τῶν Ἑλλήνων, καὶ ἡ πλέον φθοροποιὰ λεηλεσία κατερημῖνε τὰς ἰδιοκτησίας τῶν. Ὁ φόβος, ἡ αἰχμαλωσία καὶ ἡ λαφυραγωγία ἐνεργῶνται μὲ ψυχρὰν ἀδιαφορίαν. Ὁ θάνατος ἐκρέματο ἐπὶ κεφαλῆς τῶν δυσυχῶν Χριστιανῶν, καὶ εὐρυχωρεῖται ἐπαρχίᾳ ἔμελλον ἐντὸς ὀλίγου νὰ μείνωσι τελείως ἔρημοι, ὅπου αὐτὴ Ἰθάκη Πρῶνοια ἐπέπνευσε εἰς τὴν ψυχὴν τῆ δορυκτικῆτος, ὅτι οἱ Ἕλληνες, καίτοι Χριστιανοὶ, ἠδύναντο νὰ μείνωσι ὑπήκοοι τε, καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἦσαν ἀναγκαστοὶ εἰς τὴν στέρησιν τῆ θείας τε.

Ὁ Μωάμεθ προκηρύττει γενικὴν ἀμνησίαν, παύσιν αἱ ταραχαί, καὶ συγκαταβαίνει εἰς τὴν ἀνοχὴν τῶν θρησκευμάτων ὑπερασπίσεται τὴν Ἐκκλησίαν τῶν Ἑλλήνων· ἐπιχειρεῖται νὰ τὴν ἀνασυστήσῃ, καὶ ζητεῖ νὰ εὐρῇ τὸν Πατριάρχην τῆς, ἀλλὰ κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν Πατριάρχης δὲν ὑπῆρχε. Γεννάδιος ὁ Σχολάριος, ἀνὴρ πεπαιδευμένος καὶ ἐνάρετος, διδάσκαλος ποτὲ τῶν δημοσίων σχολείων, ἐκρίθη ἀξίος ν' ἀναβῆ εἰς τῆτον τὸν θρόνον.

Τὸν ἐκλέγει λοιπὸν ὁ Κληρὸς, καὶ ἔτις ὁ Γεννάδιος γίνεται ἀρχιερεὺς, καὶ ὁ Μωάμεθ ἐκτελῶν τὰ καθήκοντα τῶν Ἀυτοκρατόρων, τὸν ἐνθρονίζει εἰς τὴν πατριαρχικὴν καθέδραν, παραδίδων εἰς αὐτὸν τὴν ποιμαντικὴν ἐξουσίαν, μίαν γένην, χίλια χρυσὰ δεκάτα, καὶ ἕνα ἵππον κεκοσμημένον με πολυτελεσάτην σκευὴν. Ἐπομένως τὸν ἀσπάζεται, ὡς κεφαλὴν ἀπάντων τῶν Ἑλλήνων, καὶ διατάττει νὰ τὸν φέρωσι συνωδευμένον παρὰ πάντων τῶν μεγάλων τῆς βασιλείας εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων, τὴν ὁποίαν διορίζει εἰς πατριαρχεῖον, δίδει ἐλευθερίαν εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν θρησκευτικῶν τελετῶν, καὶ τὸν παραχωρεῖ ἀτέλειαν καὶ ἄλλα σημαντικὰ προνόμια.

Μοναχὸς τις ἀγνώριτος, τσοῦτον Φιλόδοξος, ὅσον καὶ ἀμαθὴς, παρεσιάζεται εἰς Κωνσταντινέπολιν μὲ σκοπὸν νὰ γένη Πατριάρχης· κατορθώνει διὰ χιλίων χρυσῶν δεκάτων νὰ κερδίσῃ τὴν εὐνοίαν τῆς Σουλτάνας μητρὸς τῆ Μωάμεθ, καὶ διαδέχεται τῶν ὄντι εἰς τὸν θρόνον τὸν ἐνάρετον Σχολάριον. Ἄλλος μοναχὸς ἐκθρονίζει τῆτον μετ' ὀλίγον, διπλασιάζων τῶν ἀργυρίων τὴν ποσότητα. Τὸ παράδειγμα φερέσθῃ τὴν συνήθειαν, καὶ ἡ συνήθεια ἀποκαθίσταται νόμος, καὶ κατὰ συνέπειαν τῆ κινδυνώδους τῆτος νόμοι οἱ Σουλτάνοι καταστῆναι νὰ λαμβάνουν ἀντὶ νὰ προσφέρωσι δῶρα ἐπὶ τῆς ἐνθρονίσεως τῶν Πατριαρχῶν.

Οἱ δεισιδαίμονες Μουσουλμάνοι, φρονῶντες τὴν μεγαλοπρέπειαν τῆς Ἑλληνικῆς κλήσεως, προσπαθεῖσι κατ' ἀρχαίς νὰ τὸν ταπεινώσωσι μεταθέτοντες τὴν πατριαρχικὴν καθέδραν, καὶ ἔτιως ἡ Ἐκκλησία τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων μετασχηματίζεται εἰς τζαμίον καὶ τὸ πατριαρχεῖον περιορίζεται εἰς τὸ μοναστήριον τῆς Παναγίας τῆς ὀνομαζομένης Παμμακαρίσεως.

Αὗται αἱ καταφρονήσεις προμηνύουσι μεγαλητέρας εἰς τὴν Ἐκκλησίαν δυσυχίας. Τὸ ἀδιάλλακτον μῖσος τῶν Μωφθῶν (δηλ. τῶν ἀνωτάτων διερχομένων τῶν νόμων), ἡ ἀμάθεια καὶ δεισιδαιμονία, διὰφορα ἀντικρουόμενα συμφέροντα, ἀνατρέπουσι τὴν εἰρηνικὴν τῶν Ἑλλήνων κατάστασιν, καὶ ἐτοιμάζουσι πρὸ πολλοῦ δι' αὐτὴς τρομερὰς ταραχάς. Ὁ κεραυνὸς διαβρήγνυται ἐπὶ τῆς κεφαλῆς των, ἀλλ' ἡ παντοδύναμος χεὶρ τοῦ Κυρίου τὸν ἐμποδίζει. Ὁ Σουλτάνος διατάττει τὸν Πατριάρχην νὰ μεταστέψῃ ὅλους τὰς ὑπηκόους τε Χριστιανὸς εἰς τὴν θεησκίαν τοῦ Μωάμεθ . . . ἀλλ' ὁ μέγας Βεζύρης συναισθανόμενος τὸ ἀδικον τῆς διαταγῆς ταύτης, καὶ προβλέπων τὴν ἀναστροφὴν, τὴν ὁποίαν ἡ ἐκτέλεσις τῆς ἐμελλε νὰ ἐπιφέρει εἰς ὅλας τὰς κλάσεις τῶν ὑπηκόων τοῦ Κράτους, πληροφορεῖ περὶ τῆς πρώτου τῆς Μωφθῶν, καὶ συμβουλεύει κρυφίως τὸν Πατριάρχην νὰ ἀναφέρει, ὅτι δὲν δύναται νὰ ἐκτελέσῃ τὸν Σουλτάνου τὴν θέλησιν, χωρὶς πρότερον νὰ ἐκθέσῃ ὅλους τὰς λόγους τῆς ἐποικίας ἔχει νὰ πρεβάλλῃ περὶ τῆς ζητήματος. Ἡ ἀναφορὰ αὕτη τοῦ Πατριάρχου φέρεται εἰς τὸν Σουλτάνον παρ' ἐντὸν καὶ τῶν Μωφθῶν, καὶ ἀφ' ἧς παρετηρήθη, ὅτι ἡ αἴτησις τῆς ἀπίστες τῆς ἐναντίας εἶναι κατὰ τὸν νόμον τοῦ Μωάμεθ, ἔγεινε δεκτὴ. Προδιορίζεται ἡ ἡμέρα, οἱ μεγάλοι δικασταὶ καὶ τὸ Διδάνι συνεδριάζουσιν, εἰσάγεται ὁ Πατριάρχης, καὶ εἰς τόπον τοῦ Σουλτάνου παρσιάζεται ὁ τοποτηρητής τε, διὰ νὰ κριθῇ μετ' αὐτῶν. Ὁ Πατριάρχης ἀρχεται τῶν λόγων, ὡς ἐνάγων, καὶ λέγει. "Ὅπου τὴν ἡ Κωνσταντινούπολις ἐκυριεύθη ὑπὸ τοῦ προπά-

1 "Ὅτι ἡ χριστιανικὴ θεησκία θέλει σεβάσθῃ παρὰ τοῦ δορυκτικῆ-
2 τος καὶ τῶν διαδόχων τε.

3 "Ὅτι κατὰ τὴν ἐρητὴν τοῦ Πάσχα αἱ θύραι τοῦ τείχους θέλου
4 μένει τρεῖς ἡμέρας ἀνοικταί, διὰ νὰ ἐμπορεύσιν οἱ ἐκτὸς αὐτῶν κατοί-
5 κῶντες ἡ χριστιανοὶ νὰ πηγαίνωσιν εἰς τὴν ἐκκλησίαν.

6 "Ὅτι οἱ χριστιανοὶ θέλουσιν ἀπολαμβάνει ἀπόλυτον ἐλευθερίαν,
7 καὶ θέλουσιν ἔχει πᾶσαν ὑπεράσπισιν εἰς τὰς τελετὰς καὶ ἱεροπραξίας
8 τῆς θεησκίας των.

9 Ἡ Ν.μ.θεσία τῶν Τούρκων δὲν δέχεται ἄλλας ἀποδείξεις παρὰ τὰς

τῆς προσωπικῆς μαρτυρίας. Ὅθεν οἱ Κριταὶ ἠρώτησαν τὸν Πατριάρχην, ἂν εἶχε μαρτυρὰς διὰ νὰ ἀποδείξῃ ὅσα ἐπρόβαλε. Τότε γέροντες τινες Γενίτσαροι καλὰ πληρωμένοι, ἐβεβαίωσαν, ὅτι ἦτον παρόντες, ὅπου τὴν ἢ συνθήκη αὕτη ἐγένετο, ἔγεινε λοιπὸν δεκτὴ ἡ μαρτυρία των αὕτη, καὶ γενομένης συζητήσεως, ἀπεφασίθη, ὅτι ἔχει δίκαιον ὁ Πατριάρχης, καὶ μὲ τῶτον τὸν τρόπον, καὶ ὁ Σουλτάνος ἐφάνη εὐχαριστημένος, καὶ οἱ Ἕλληνες ἐσώθησαν.

Αἱ Μῆσαι παρημελημέναι ὑπὸ τῆς διαδόχου τοῦ Ἀλεξάνδρου, καταφρονημέναι ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων, ἔχον ἐγκαταλείψει τὴν πατρίδα των ἀλλ' οἱ Τούρκοι ἀπέσβεσαν μετὰ ταῦτα καὶ τὰς ὑπερινὰς σπινθήρας τοῦ ἱεροῦ φωτός, τὸ ὁποῖον εἶχεν ἀνάψῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ αὐτὸ τὸ ἀξίολογον μέρος τῆς Εὐρώπης ἐβυθίσθη εἰς τῆς ἀμαθείας τὸ σκοτός.

Ἀλλὰ τὸ μόνον τῆς θεησκίας αἴσθημα διατηρεῖ τὸν Ἑλληνικὸν λαόν, καὶ ὑπὸ τὴν δελείαν ὄντα, ἐλευθερον, καὶ χηματίζει ἐν σσωματωμένον ἔθνος ἀπὸ τῆς τῆς διεσκορπισμένους, ἐρήμους, καὶ καταδιωκομένους ἀνθρώπους. Οἱ Ἕλληνες θέλουσιν νὰ ἀρχίσωσιν τὴν ἐκπαίδευσίν των, καὶ οἱ Τούρκοι δὲν καταλαμβάνουν τίποτε, ἀλλ' οἱ πρέσβεις τῶν πεφωτισμένων ἔθνων, τὰ ὁποῖα χρεωστῶσιν εἰς τὴν παλαιὰν Ἑλλάδα τὰ φώτων καὶ τὸν πολιτισμὸν των, ἀναλαμβάνοντες χρέος ἀνάσιον, φωτίζουσι τὸ Διδάνι εἰς τὰ συμφέροντά τε. Τότε ἡ παιδεία ἀπαγορεύεται εἰς τὰς Ἕλληνας, ἡ ἐκκλησία των ἐπαπειλεῖται ἐν νῆς, καὶ ὁ Πατριαρχικὸς θρόνος εἶναι ἐκτεθειμένος εἰς συνεχεῖς μεταθέσεις. Μάταια προσπαθήσεις! Ἡ ἀδικία ποτὲ δὲν εὐτυχεῖ εἰς τὰς σκοπὰς τῆς, ὁ Θεὸς προσατεύει τὸν πιστόν τε λαόν, ἡ ἐκκλησία διαμένει, καὶ αἱ πρώται ἀκτίνες τῶν φιλολογικῶν καὶ ἐπιστημονικῶν φώτων ἀναπέλλουσιν ἀπὸ τῆς κόλπης τῆς διὰ νὰ λαμπρύνωσι πάλιν τὰς κορυφὰς τοῦ Παρνασσῶ.

Σοφοὶ ἄνδρες διδάχθεντες κατ' ἀρχαίς εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ εἰς τὰ πλέον πεπολισμένα τῆς Εὐρώπης μέρη, μετέφερον εἰς τὴν πατρίδα των τὴν πρὸς τὴν παιδείαν κλίσιν, καὶ τὴν μέθοδον τῆς διδασκῆν καὶ μαθητέων. Ὁ πρῶτος ἔτος κλονισμὸς ἔκαμε θαυμάσιον ἀποτέλεσμα εἰς τῶν Ἑλλήνων τὰ πνεύματα. Ὁ εὖρος τῶν γραμμάτων καὶ τῶν ἐπιστημῶν προσήλωσε τὰ βλέμματά των πρὸς τὴν πηγὴν, ἀπὸ τῆς ὁποίας ἦλθε πρὸς αὐτὸς τὸ εὐεργέτημα τῆς, καὶ τῶν ἐκκλησιῶν τὰ προαύλια ἀποκαθιπώνται νοσοὶ τῆς φιλοσοφίας. Ἡ ἀνάγκη τῆς ἐκπαίδευσῆς κάμνει νὰ ληφθῶσι τῆς ἀποκτήσεως τῆς τὰ μέτρα, καὶ ἀνυπόμονος ἡ περὶ τῆς εὐρέσεως τῶν μέτρων τῆς ἐρευνα φθάνει εἰς τὴν ἰδέαν τοῦ νὰ τηρήσῃ τὸν διοργανισμὸν τῆς ἐκκλησίας καὶ τοῦ κλήρου, νὰ φέρῃ τὸ ἔθνος διὰ φρονίμων διδασκαλιῶν

εἰς καλλιτέραν ὑπαρξίν ὑπὸ τὸν δεσποτισμὸν, καὶ γὰρ τὸ προπαρασκευάσαι εἰς τὰ μεγάλα ἐπιχειρήματα, ὅπως ὁ ἀνεξάρτητος διευθυντὴς τῆς τύχης τῶν ἐθνῶν εὐδοκήσῃ τῆς Ἑλλάδος τὴν ἀναγέννησιν. Ἐσοχάσθησαν λοιπὸν γὰρ διοργανίσωσι τὴν ἐκκλησίαν, δηλ. γὰρ χαλινώσωσι τρόπον τινα τὴν ἕως τότε αὐθαίρετον τῆ Πατριάρχου ἐξουσίαν, γὰρ καθυποβάλωσι τὸν κλῆρον εἰς κανονισμὸς, γὰρ δάσωσι εἰς τὸ ἔθνος παρασατικὴν τινα δύναμιν, καὶ γὰρ διαθήσωσι τὰς προσόδους τῆς ἐκκλησίας εἰς τρόπον, ὥστε γὰρ ἐμπορῶσιν εἰς κατεπευγούσας περιστάσεις γὰρ χρησιγῶσι τὰς τρέπας εἰς ἐξιλίωσιν τῆς ἀργῆς, ἢ εἰς ἀνάκτησιν τῆς εὐνοίας τῆς Τυρκικῆς κυβερνήσεως.

Τὸ μέγα τῆτο ἐπιχείρημα ἐπέτυχεν τὸν σκοπὸν τε, καὶ ἰδὲ τὸ ἐξ αὐτῆς ἀποτελέσμα.

1. Ἡ Σύνοδος συγκειμένη ἀπ' ὅλης τῆς Μητροπολίτας καὶ Ἀρχιεπισκόπου, οἵτινες εὐρίσκοντο εἰς Κωνσταντινῆσιν, ἐσάθη ἡ πρώτη βᾶσις ταύτης τῆς μεταρρυθμίσεως. Ἀλλὰ τὸ πλῆθος τῶν μελῶν τέτων καὶ τὸ ἄσφατον ἐπέφερε συχνάκις ταραχὰς καὶ ἀταξίας . . . Ἡ Σύνοδος λοιπὸν περιορίσθη εἰς ὀκτὼ μέλη, καὶ ἀκαλόπως εἰς δέκα, προσθέντων καὶ τῶν Μητροπολιτῶν Χαλκηδόνος καὶ Δέρκων, οἱ ὅποιοι διέτριβον σχεδὸν πάντοτε εἰς Κωνσταντινῆσιν.

2. Ἡ Σύνοδος, οἱ εὐγενεῖς, οἱ σημαντικοῦτεροι μεταξὺ τῶν ἐμπόρων, οἱ κάτοικοι καὶ οἱ τεχνῖται ἐσχημάτιζον ἐθνικὴν τινα συνέλευσιν, εἰς τὴν ὁποίαν ἀπέδωκαν τὸ δικαίωμα γὰρ ἐκλέγειν τὸν Πατριάρχην.

3. Τὸ ταμεῖον τῆς Ἐκκλησίας ἐνεπιστεύθη εἰς ἐπιτροπὴν τινα συγκειμένην ἐκ δώδεκα μελῶν, δηλ. τεσσάρων Μητροπολιτῶν, τεσσάρων πληρεξουσίων τῶν εὐγενῶν καὶ τεσσάρων τῆς τρίτης τάξεως. Ἡ ἐπιτροπὴ αὕτη ἀναγεῖται κατ' ἔτος, δίδουσα λογαριασμὸν τῶν πράξεών της εἰς τὴν Ἐθνικὴν Συνέλευσιν.

4. Τὸ ταμεῖον τῆτο ἐλευθερώθη ἀπὸ τὰ ἐξόδα, εἰς τὰ ὅποια ἕκαστος νέος Πατριάρχης ὑπεχρεῖτο, ἐπειδὴ ἐκανονίσθη γὰρ ἐξοδεύειν ἐξ ἰδίων τε.

5. Ἡ Πατριαρχικὴ σφραγίς, μετὰ τὴν ὁποίαν σφραγίζονται αἱ πρὸς τὴν Πόρταν ἀναφοραὶ, καὶ τὰ χρεωστικὰ γραμματῖα τῆς ἐκκλησίας, διηρέθη εἰς τέσσαρα τμήματα. Τέσσαρες Μητροπολίται, μέλη τῆς Συνόδου, κρατῶσιν ἀνὰ ἓν ἐξ αὐτῶν, ὁ δὲ Πατριάρχης ἔχει τὴν λαβὴν, μετὰ τὴν ἵποίαν ἐνδύνται τὰ τέσσαρα ταῦτα τμήματα, εἰς τρόπον ὥστε, ὅποταν πρόκειται λόγος γὰρ μεταχειρισθῶσι τὴν πατριαρχικὴν σφραγίδα, ἀπαιτεῖται ἡ συνδρομὴ τῆ Πατριάρχου καὶ τεσσάρων μελῶν τῆς Συνόδου.

Ὁ κανονισμὸς ἔτος, καὶ ὅλα ὅσα ἐξ αὐτῆς παράγονται, εἶναι ἐπικυρωμένα μετὰ διπλώματα τῆ Σουλτάνου.

Ὁ Πατριάρχης καὶ ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως εἶναι ὁ ἀνώτατος κριτὴς τῶν Ἑλλήνων, οἵτινες κατοικῶσιν εἰς ταύτην τὴν Μητρόπολιν, καθὼς εἶναι καὶ οἱ λοιποὶ Ἐπίσκοποι εἰς τὰς εἰς τὴν ἐπαρχίαν των κατοικῶντας, καὶ ἐκτελεῖ τὰ καθήκοντά τε συνεδρεύων μετὰ μίαν σύνοδον ἰδιαιτέραν συγκειμένην ἀπὸ τῶν πρώτων αὐλικῶν τε ἱερωμένων καὶ λαϊκῶν. Τὸ δικαστήριον τῆτο ἀνοίγει δις τῆς ἐβδομάδος μετὰ τὴν μεγαλητέραν πομπὴν, καὶ εἶναι ἐπίσης τῆς ἀρμοδιότητός τε καὶ πολιτικῆς καὶ ἐγκληματικῆς ὑποθέσεις.

Ὁ Πατριάρχης δικάζει κατὰ τὰς ἰδίους τύπας τὰ μεγάλα Βεζύρη μεταχειριζόμενος τὸν Κώδικα τῆ Ἰερουσαλῆ. Ἐχει τὸ δικαίωμα γὰρ πέμπει τὰς ἐνόχους εἰς τὸ κάτεργον, ἢ εἰς τὴν Φυλακὴν καλεμένην Μπάνιου, χωρὶς γὰρ χρεωστῆ γὰρ δίδει λόγον εἰς κανένα· ἐμπορεῖ προσέτι γὰρ ἐξερῆξαι τὰς ἐνόχους, ἢ γὰρ τὰς κλεῖν εἰς Φυρία, καὶ εἰς ταύτην τὴν περίστασιν ζητῆ τὴν συγκατάθεσιν τῆς Πόρτας, ἣτις δὲν δύναται γὰρ τὰ τὴν ἀρνηθῆ. Οἱ Γενίτσαροι σχηματίζουσι τὴν τιμητικὴν Φυλακὴν τῆ Πατριάρχου, ἐξαρτῶμενοι ἀπὸ αὐτῶν, καὶ ἐκτελέντες ἀκριβῶς τὰς διαταγὰς τε.

Ὅποταν Χριστιανὸς ἐγκληματικῶς εὐρίσκεται ὑπὸ τὴν δικαιοσύνην τῆς Πόρτας, καὶ καταδικάζεται εἰς ἐσχάτην καταδίκην, δύναται γὰρ λυτρωθῆ ὑπὸ τῆ Πατριάρχου, ὅστις διορίζει τὰς Φυλακὰς τε γὰρ τὸν ἀεπάσωσι, καὶ τὸν πέμπει ἐπιμένως εἰς τὸ κάτεργον. Εἰδοποιεῖ δὲ τότε τὴν κυβερνήσιν, ἢ ὅποια δὲν ἐμπορεῖ πλέον γὰρ λάβει μέρος εἰς αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν, Συχνάκις καὶ Τυρκοὶ καὶ Ἑβραῖοι, ἔχοντες διαφορὰς μετὰ Χριστιανῶν, προστιμῶσι τὸ Δικαστήριον τῆ Πατριάρχου ἀπὸ κάθε ἄλλο, καὶ πηγαινῶν ἐκεῖνα κριθῶσι. Τὸ Πατριαρχεῖον ἔχει παρομοίως τὰ δεσμοτήριά τε διὰ τὰ ἐπαναρρωτικὰ πταίσματα.

Ὡς κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας ὁ Πατριάρχης, προεδρεύει τῆς μεγάλης Συνόδου συγκειμένης ἀπὸ Μητροπολίτας. Τῆτο τὸ μέγα Δικαστήριον ἔχει ἀπόλυτον ἐξουσίαν εἰς τὸ ν' ἀποφασίζῃ καὶ ἐκκλησιαστικὰς καὶ κοσμικὰς ὑποθέσεις. Ὅποταν ὁ Πατριάρχης εἶναι πεπαιδευμένος καὶ πνευματώδης, ἐμπορεῖ γὰρ ἔχει μεγάλην ἐπιρροὴν εἰς τὴν Σύνοδον . . . ἄλλως δὲ ἡ δύναμις τε εἶναι ποτὶά περιορισμένη. Ἡ Πόρτα γνωρίζει τὸ δικαστήριον τῆτο, καὶ ὅλα τὰ Φερμάνιά τε διευθύνονται πρὸς τὸν Πατριάρχην καὶ πρὸς τὴν Σύνοδον. Τὰ μέλη τῆς Συνόδου γνωρίζουσι ἀκριβῶς τὴν κατάστασιν καὶ τὰς νόμους τῆ Τυρκικῆς βασιλείας, καὶ ἔχουσι μεγάλην πείραν περὶ πάντα τὰ ἀφορῶντα τὴν πολιτικὴν διοίκησιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑποθέσεων.

Αἱ ἀποφάσεις τῶν ἐπισκόπων ἐμπορῶν ν' ἀναθεωρηθῶσι καὶ ν' ἀκυρωθῶσιν ὑπὸ τῆς Συνόδου. Εἰς τοιαύτην δὲ περίστασιν ἡ Σύνοδος θεωρεῖται ὡς

ἐκκλητικὸν δικαστήριον, εἰς τὸ ὁποῖον οἱ Ἕλληνας ἐμπορῆν νὰ προσερχώσι, καὶ νὰ παραπονῶνται διὰ τὰς ἀποφάσεις τὰς ἐκδιδόμενας παρ' ἐκάστη τῶν Ἐπισκόπων, ἢ Μητροπολιτῶν. Αἱ διαφοραὶ δὲ, αἵτινες θεωρῶνται ἀπὸ τὸν Πατριάρχην καὶ τὴν ἰδιαιτέραν τε Σύνοδον, δὲν δύνανται, διὰ τὸ πρὸς αὐτὸν σέβας, νὰ ἐκκαλῶνται ἐνώπιον τῆς μεγάλης Συνόδου. Ἀλλ' ἡ Πατριάρχης εἰς τὰς μεγάλας πολιτικὰς ἢ ἐγκληματικὰς ὑποθέσεις, ἐμφρόνως φερόμενος, τὸς συμβουλεύεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον. Τὸ δικαστήριον τῆτο συνεδριάζει δις τῆς ἐβδομάδος. (Λοκληθεῖ.)

ΓΕΩΡΓΙΚΑ.

Αἰτία ἀκαρπίας τῶν καρποφόρων δένδρων.

Αὐτὸ τὸ φαινόμενον ἐκλήττει πολλὰκις τὸς γεωργούς, καὶ ὅλοι σχεδὸν ἀγνοοῦν τὴν αἰτίαν.

Πρέπει πρῶτα νὰ ἐξεύρωμεν ὅτι ὅλα τὰ εἶδη τῶν καρπῶν διαφθείρονται μετὰ τὸν καιρὸν, καὶ ὅτι σπανίως μεταγεννῶνται διὰ τῆ σπόρον. Τὸ δένδρον χάριν λόγου ὅπως γεννᾶται ἀπὸ σπόρον ἑνὸς καλοῦ μήλου, ἢ ἀπὸ τὸ κικῆτσι ἑνὸς ἀξιολόγου βουδακίνας, δὲν κάμνει ποτὲ τὸ ἴδιον εἶδος, ἀλλὰ πολλὰ κατώτερον, ἢ διόλου ἀγρίον. Διὰ τῆτο ἐπευσήθη ἢ ἐμφυτία, δηλ. τὸ ἐγκέντρωμα ἢ μόλιασμα, καθὼς τὸ ἐξεύρωμεν ὅλοι, ὁ μόνος τρόπος, διὰ τῆ ὁποῖα διατηρῶνται καὶ βελτιοῦνται τὰ εἶδη τῶν καρπῶν. Τὸ δένδρον ὅμως, ἀπὸ τὸ ὁποῖον λαμβάνει τινὰς τὸ ἐγκέντρωμα, πρέπει πρῶτον νὰ καρποφορήσῃ, καὶ νὰ ἀποκτήσῃ δύναμιν. Εἰς αὐτὸ λοιπὸν οἱ περισσότεροι ἀπὸ ἀγνοίας τῶν μὴ προσέχοντες τὰ δένδρα ὅπως ἐγκεντρόντων, ἢ δὲν καρποφορῶν παντελῶς, ἢ καὶ ἂν κάμνουν πρῶτον πολλὰ ὀλίγους καρπούς, μετὰ δύο ἢ τρεῖς χρόνους πίπτειν εἰς παντελῆ ἀκαρπίαν. Τὰ τοιαῦτα δένδρα, ἢμπορῶν πάλιν νὰ καρποφορήσῃ, ἂν ἐκ νέου ἐγκεντρηθῶν ἀπὸ δυνατὸν δένδρον, τὸ ὁποῖον ἤδη ἐκαρποφόρησεν.

Βλέπομεν ἐνίοτε μερικά φυτὰ ἀσθενῆ, καὶ πάχοντα, τὰ ὁποῖα δὲν ἀναλαμβάνουν μετὰ ὅλην τὴν περιποίησίν μας. Αὐτὸ ὁμοίως προέρχεται ἀπὸ τὸν σπόρον ὅπως τὰ ἐγέννησεν, ὁ ὁποῖος δὲν ἦτον βεβαίως ἀρκετὰ ὤριμος.

Πρέπει λοιπὸν νὰ ἐξεύρωμεν διὰ γενικὸν κανόνα, ὅτι εἰς τὸ γένος τῶν φυτῶν, καθὼς καὶ εἰς τὸ τῶν ζώων, τὰ ἄτομα ἐπεὶ δὲν ἔφθασαν ἀκόμη εἰς ὤριμον ἡλικίαν, δὲν εἶναι ἀρμόδια διὰ νὰ καρποφορήσῃ.

Γ. Παλαολόγος.